

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Netwerkkart 10 Terrorisme

10 Terrorisme

Voor internetveiligheid: zie *Bestuurlijke Netwerkaart telecommunicatie en cybersecurity*

Versie 2018 - 2

Crisistypen	<ul style="list-style-type: none">terroristische dreiging of aanslag
Bevoegd gezag	<ul style="list-style-type: none">officier van justitieCollege van procureurs-generaalminister van Justitie en Veiligheidburgemeester of voorzitter veiligheidsregio (rampenbestrijding en handhaving openbare orde)
Soorten maatregelen	strafrecht: <ul style="list-style-type: none">normale strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde bestuurlijke maatregelen: <ul style="list-style-type: none">alerteringpreventieve fouilleringbewaken en beveiligenbestuurlijke maatregelen door ministers op hun beleidsterreinen of door minister van JenV op de beleidsterreinen van deze ministersrampenbestrijding en handhaving openbare orde

Alertering

- Een dreigingsniveau geeft een algemeen beeld over de potentiële dreiging in Nederland: minimaal, beperkt, aanzienlijk, substantieel, kritiek.
- Bij alertering is geen sprake meer van alerteringsniveaus, maar wordt op basis van de dreigingsystematiek van het stelsel bewaken en beveiligen op basis van de 'ernst' en 'waarschijnlijkheid' een maatregeladvies samengesteld.
- Dreigingsniveaus worden vastgesteld door de minister van JenV, de maatregeladviezen alertering door het (lokaal) bevoegd gezag.

Strafrechtelijke maatregelen

- De organisatie van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde is in beginsel ook van toepassing op de bestrijding van terrorisme – zie de *Bestuurlijke Netwerkaart justitie*

algemeen – met de volgende bijzonderheden:

- Terrorisme is een crisistype waarbij op voorhand al sprake is van opschaling in de strafrechtketen: normale afhandeling door een regioparket, maar in elk geval opschaling van de informatievoorziening en het mediabeleid, en grotere kans op sturing door het College van procureurs-generaal en/of de minister.
- Strafrechtelijk onderzoek wordt in de meeste gevallen uitgevoerd door de dienst nationale recherche onder gezag van het landelijk parket.

Bestuurlijke maatregelen

- Terrorisme is een crisistype waarbij niet alleen sprake is van opschaling in de strafrechtketen, maar waarbij ook al snel sprake is van opschaling in de algemene keten, vanwege de te verwachten effecten voor openbare orde en veiligheid, zie de *Bestuurlijke Netwerkaart*

rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde.

- De minister van JenV kan – indien tijd voor overleg of overeenstemming ontbreekt – zo nodig bestuurlijke maatregelen treffen op terreinen van andere ministers ter voorkoming van, of door het op voorhand beperken van, de gevolgen van een terroristisch misdrijf ('doorzettingmacht'), door:
 - aanwijzingen aan een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio in verband met havenbeveiliging
 - maatregelen bij een kernongeval
 - aanwijzingen aan partijen in de sectoren telecommunicatie en post
 - maatregelen voor vreemdelingen
 - maatregelen voor de drinkwatersector
 - maatregelen in verband met de voedselveiligheid en waren in het algemeen
 - maatregelen vanwege gevaar voor waterstaatswerken
 - maatregelen voor het luchtverkeer, waaronder het sluiten van het luchtruim, naast een zelfstandige bevoegdheid voor het onderscheppen van vliegtuigen en naast de eigen verantwoordelijkheid voor de beveiliging van de burgerluchtvaart in het algemeen
 - maatregelen vanwege milieugevaarlijke stoffen
 - maatregelen voor biologische agentia als sprake kan zijn van gebruik hiervan als strijdmiddel.
- Net als bij crisisbeheersing in het algemeen, vindt interdepartementale bestuurlijke coördinatie in het geval van een terroristische dreiging of aanslag plaats aan de hand van het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming:
 - het Interdepartementaal Afstemmingsoverleg (IAO)
 - de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb)
 - de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb).

**Beveiligingsmaatregelen -
Alerteringssysteem
Terrorismebestrijding (ATb)**

- Beveiligingsmaatregelen door de overheid worden genomen conform het stelsel bewaken en beveiligen. Zie de *Bestuurlijke Netwerkkartaar justitie algemeen*.
- Afstemming met uitvoerende organisaties en (private) vitale aanbieders (zoals netbeheerders en telecombedrijven) over extra beveiligingsmaatregelen vanwege een verhoogde terroristische dreiging – het ATb - vindt plaats in de reguliere crisisstructuren. Er wordt niet meer gewerkt met dreigingsniveaus maar met maatregelenadviezen.
- De aangesloten sectoren bij het Atb zijn: zeehavens, olie, chemie, drinkwater, elektriciteit, gas, nucleair, financieel, spoor, stads- en streekvervoer, telecom, publieksevenementen, hotels, tunnels en waterkeringen, luchthavens. Met deze sectoren zijn (beveiligings)maatregelen voorbereid.
- In geval van een dreiging zal afstemming in eerste instantie plaatsvinden in de lokale/regionale crisisstructuren (de driehoek of, in geval multidisciplinaire afstemming nodig is met de hulpverlening, het ROT en GBT/RBT van de veiligheidsregio) of via 1-op-1 contact tussen de politie en desbetreffende bedrijf.
- Eventueel kan opgeschaald worden naar het nationale niveau. Het NCTV coördineert de afstemming. Daarbij worden naast de betrokken bedrijven (sectorcoördinator) het betreffende ministerie, de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de politie betrokken. Ook met deze nationale afstemming zal de uiteindelijke besluitvorming over maatregelen veelal weer op lokaal/regionaal niveau plaatsvinden vanwege het feit dat het gezag daarover vaak op lokaal niveau ligt (stelsel bewaken en beveiligen).
- Zo nodig kan ook de besluitvorming gecentraliseerd worden. Besluitvorming vindt dan door de desbetreffende ministers plaats in de nationale crisisstructuren (IAO, ICCb en MCCb).

Kapingen en terrorisme op zee

- De directeur Kustwacht kan namens het OM en de ministers van JenV en IenW optreden bij kapingen en terrorisme op zee. Zie de *Bestuurlijke Netwerkaart Noordzee en zeescheepvaart*.

Preventieve fouillering, veiligheidsrisicogebied

- Een veiligheidsrisicogebied is een gebied waarin preventief kan worden gefouilleerd. Er zijn drie soorten veiligheidsrisicogebied:
 - Een gebied dat is aangewezen door een burgemeester. Dit kan op grond van de bevoegdheid daartoe in de APV en na overleg in de driehoek, of in geval van een onvoorziene, spoedeisende situatie, zelfstandig, na overleg met de officier van justitie, maar dan voor een duur van maximaal 12 uur. Hier vindt preventieve fouillering plaats vanwege (dreigende) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens.
 - Een gebied dat is aangewezen door de officier van justitie. Hier vindt bij bevel van de officier preventieve fouillering plaats in het geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
 - Een gebied dat is aangewezen door de regering. Hier vindt preventieve fouillering plaats in het geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf zonder bevel van de officier van justitie. Aangewezen zijn: Binnenhof Den Haag, centrale stations vier grote steden, luchthavens en de daaraan grenzende gebieden, kerncentrale Borssele, Mediapark Hilversum/KPN-toren en Wereldomroep.

RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)

- Een belangrijk onderdeel van de respons bij terreuraanslagen waarbij chemische, biologische, radiologische of nucleaire (CBRN) agentia betrokken zijn, is het uitvoeren van metingen en analyses. Het doel hiervan is het vaststellen van de aard van het gebruikte agens, de mate van verspreiding en het bepalen van de ernst

van de mogelijke gevolgen van een terreuraanslag.

- Het RIVM beschikt over een CBRN-responsunit voor het verrichten van metingen. Verder kan via het RIVM het Landelijk Laboratorium Netwerk terreuraanslagen (LLN-ta) worden geraadpleegd. Het LLN-ta is een samenwerkingsnetwerk van laboratoria die zijn gespecialiseerd in onderzoek naar chemische strijdmiddelen, bacteriën en virussen of radioactief materiaal. Dat kan bijvoorbeeld ook een poederbrief betreffen.

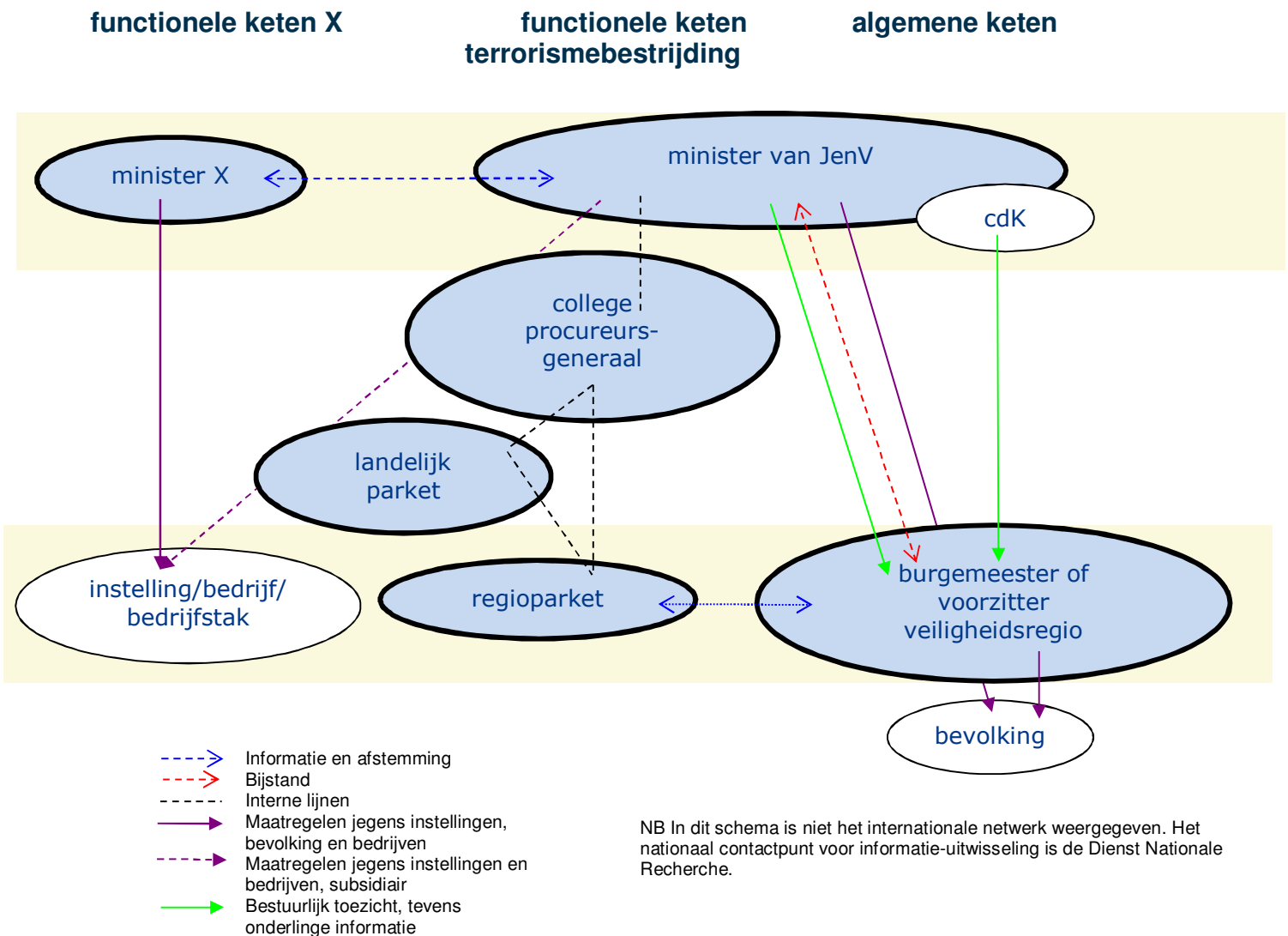
Europese en internationale aspecten

- De burgemeester kan op verzoek van de minister van JenV paspoorten weigeren of innemen van personen waarvan vermoed wordt dat ze een bedreiging vormen voor Nederland of voor bevriende mogendheden, zoals potentiële uitreizigers en reeds uitgereisden (naar jihadistisch strijdgebied).
- In internationaal verband zijn voor de luchtvaart (*Internationale Burgerluchtvaartorganisatie/International Civil Aviation Organization*) afspraken gemaakt over melding, onderlinge bijstand en maatregelen in het geval van een kaping.
- Nederland heeft met Duitsland, België en enkele andere Europese landen afspraken gemaakt over grensoverschrijdend politieel optreden, in het bijzonder ter bestrijding van terrorisme, zoals het verstrekken van informatie ter voorkoming van terroristische strafbare feiten.
- In Europees verband is een gemeenschappelijke aanpak van de bestrijding van terrorisme afgesproken in combinatie met specifieke maatregelen voor onder meer:
 - buitengrenzen van de EU, paspoorten en visa
 - beveiliging luchtvaart/luchthavens
 - beveiliging scheepvaart/havens
 - internetveiligheid, zie de *Bestuurlijke Netwerkaart telecomunicatie*
 - beveiliging vitale infrastructuur (ook 'kritieke infrastructuur' genoemd)

- preventie, detectie van en reactie op incidenten met CBRN-agentia.
- De Europese Unie is op deze terreinen kaderstellend, maar de respons op deze terreinen is in beginsel een zaak van de lidstaten. Behalve in het kader van politieke en justitiële samenwerking en grensbewaking (zie de *Bestuurlijke Netwerkaart justitie algemeen*), heeft de Europese Unie ten tijde van een

terroristische dreiging of aanslag alleen een rol in de vorm van het verlenen van bijstand.

- Het algemene mechanisme voor bijstand bij rampen (via het ERCC – *Emergency Response Coordination Centre*) kan ook worden benut bij een terroristische aanslag, zie de *Bestuurlijke Netwerkaart rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde*.

Colofon

Titel: Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing
Datum: Juli 2018
Status: Definitief
Versie: Negende druk
Auteurs: Merijn ten Dam
Projectleider: Oscar Koebrugge
Omslag: Rob Kruitwagen
Copyright: IFV en provincie Noord-Holland
Eindverantwoordelijk: IFV, afd. Onderzoek en kennisdocumenten

Alle rechten voorbehouden. Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits deze uitgave als bron wordt vermeld. Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout of onzorgvuldigheid, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
T 026 355 24 00
www.ifv.nl

Instituut Fysieke Veiligheid

Het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) draagt bij aan een veilige samenleving door het versterken van de veiligheidsregio's en hun partners bij het professionaliseren van hun taken. Wij ontwikkelen en delen relevante kennis, wij hebben expertise voor het verwerven en beheren van gemeenschappelijk materieel en wij adviseren de betrokken besturen.

Ons motto hierbij is: signaleren en verbinden.

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
026 355 24 00
www.ifv.nl